

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI

TRADIȚIE ȘI EXCELENȚĂ

FACULTATEA DE LITERE

Str. Horea nr. 31

400202, Cluj-Napoca

Tel: 0264 532238

Fax: 0264 432303

E-mail: lett@lett.ubbcluj.ro

Acad. prof. univ. dr. Ioan-Aurel Pop

Cuvânt introductiv

Un gând la o ceremonie...

Distins Auditoriu,

Astăzi ne este oaspete, din nou, în această venerabilă aulă, Marea Literatură!

După Mario Vargas Llosa, continuăm sărbătoarea latinității, în urma răspunsului generos pe care scriitorul Antonio LoboAntunes l-a dat invitației noastre, făcute prin prisma unui mesager de marcă, scriitorul Dinu Flămând. De-o vreme, uneltim cu pasiune venirea scriitorului portughez la Cluj și este meritul Facultății de Litere și al Senatului UBB de a fi participat la acest mic complot.

Domnia Sa, Scriitorul, nu are nevoie de superlative și nu-i plac laudele scoase din context. De aceea, este de prisos să-i relevăm aici marile calități narative, arta de a mânui limba lui Camões, formulele unice de adresare către publicul cititor, calitatea sa de medic de suflete, în dublul său înțeles... O vor face însă, desigur, cei îndreptățiți s-o facă, cu mijloacele meseriei.

Într-un interviu dat nu demult la București, scriitorul spunea: „Vă dau sufletul meu, încerc să exist în ochii voștri, eu exist, dar nu sunt cel pe care îl vedeți. Iar celălalt, dindărătul cuvintelor, este cel mai important. Oamenii nu îți văd sufletul, îți văd cuvintele”. Și totuși, forma de expresie a literatului sunt „cuvintele care generează cuvinte”, dar exprimă o lume, care, însoțită de har, devine aievea. Antonio LoboAntunes mărturisea că vrea mereu „să pună

lumea între copertele unei cărți”. Nu este niciodată mulțumit de rezultat, de aceea, încearcă mereu, spre încântarea noastră, a cititorilor.

Vine dintr-o margine a latinității în alta, fascinat de varietatea continentului, a continentelor, a oamenilor. Vine din țara care l-a făcut pe un mare antecesor al nostru, Lucian Blaga – dascăl al acestei universități – să exclame mirat cât de asemănător este vocativul feminin singular din română cu cel din portugheză, când, într-o dimineață, la Lisabona, o voce blând poruncitoare din vecini striga „Mărio!”. Lingviștii și sociologii care au studiat asemănările surprinzătoare dintre română și portugheză, dintre graiul bănățean și unele inflexiuni din graiurile braziliene, au dat și explicații halucinante, legate de atracția extremelor, de ciudatele evoluții identice ori similare din regiuni care nu s-au întâlnit niciodată, dar care au trăit secole la rând sub aceeași zodie.

António Lobo Antunes vine la noi cu tot farmecul lumii lusitane revărsat în cărțile sale, cu o bogăție de sensuri exprimate în cuvinte, cu o „ordine naturală a lucrurilor” de care uitaserăm și pe care Domnia Sa, cu atâta insistență blândă, ne-o aduce aminte. Îl primim cu mare mulțumire în această universitate, loc dedicat „literelor și virtuții”, încă de la 1581, când un rege de sorginte maghiară al Poloniei, prinț al Transilvaniei, din Vilnius (azi în Lituania, atunci în Uniunea Polono-Lituaniană), fonda la Cluj un colegiu catolic iezuit major, în care plănuia să învețe un fiu de voievod român ortodox... Azi, această universitate, în care se învață în câteva limbi locale și de circulație internațională, aduce un elogiu alterității, diversității, multi- și inter-culturalismului, ecumenismului, cu alte cuvinte, dialogului.

În această universitate s-a scris și s-a vorbit *avant la lettre* despre literatura comparată, despre spiritul livresc al epocii luminilor, despre cărțile de înțelepciune, despre fascinația lecturii, despre spiritul sud-est european, despre taina cuvintelor, și toate acestea s-au făcut cu atâta forță încât unii erau capabili să audă „cum bat în geamuri razele de lună”.

Ați evocat ca nimeni altul atmosfera copilăriei, cu portretele bunicilor, reconstituite după o veche și ștearsă de vreme fotografie. Pe urmele lui Jorge Amado, ne-ați îndemnat, maestre, să nu pierdem venirea „inorogului alb”, cel care se-arată numai o dată! Dacă nu l-am pierde – este vorba despre cei care avem șansa să li se arate „inorogul alb” – am putea chiar, după cum ne spuneți, să fim fericiți. Astăzi suntem fericiți, fiindcă sunteți aici și ne îndemnați să luăm aminte, să nu pierdem cuvintele, comunicarea, viața, să nu complicăm viața, plină de seve în simplitatea ei...

Medic de suflete, în înțelesul literal al cuvintelor, ați devenit unul dintre cei mai mari „medici de suflete” ai omenirii, uzând de metode simple și vechi, dar uitate și chiar disprețuite de unii. Ne spuneți de ani buni povestea lumii și noi nu ne săturăm să o citim, să o trăim și

retrăim, încântați și descântați perpetuu de acele cuvinte de care vorbiți și care zidesc. Ne-ați adus cuvântul care zidește, fapt pentru care vă celebrăm în acest loc privilegiat, de la marginea latinității răsăritene, unde, alături de „Tristele” și „Ponticele” poetului de la Sulmona, se întâlnesc „prinți din Levant”, rătăcind prin „codri de aramă” și „păduri de argint” și unde spiritualitatea unui popor care l-a dat pe Vasco da Gama, imortalizat în „Lusiada”, se îngemănează cu trăirile altui popor, care, pe la 1500, căuta cu fervoare tot o „lume nouă”, figurată, de exemplu, la Voroneț, de către pictori anonimi, în scena „Judecății de Apoi”.

Dumneavoastră, Maestre, sunteți nu numai un căutător de lumi, ci și, pe urmele ilustrului antecesor, un descoperitor de lumi, pe care ni le împărtășiți prin cuvânt. Nu sunteți mereu mulțumit de cuvinte, dar câtă bucurie ne dați nouă, profanilor, prin ele! Vă dorim mereu puterea de a mânui cuvântul dătător de revelații, de trăiri speciale și, mai ales, de speranță...

Cluj-Napoca, la 6 octombrie 2014